

מ"ת (ראשון לציון) 16555-01-17 - מדינת ישראל נ' ס ג

מ"ת (ראשון-לציון) 16555-01-17 - מדינת ישראל נ' ס ג שלום ראשון-לציון

מ"ת (ראשון-לציון) 16555-01-17

מדינת ישראל

נגד

ס ג (עציר)

בית משפט השלום בראשון-לציון

[12.03.2017]

כבוד השופט אייל כהן

החלטה

בפני בקשה למעצר עד תום ההליכים.

נגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת איומים. על פי הנטען, ביום 8.12.16 השמיע המשיב איומים כלפי אימו ואחותו. האיומים הושמעו באזניה של עובדת סוציאלית, במסגרת טיפול בכלא. נטען כי המשיב אמר כי ברצונו לנקום בשתיים וכי לא יירגע עד שהן לא יפסיקו לחייך, כשם שהוא לא מחייך במאסר.

בבקשת המעצר ציינה המבקשת, בין היתר, כי לחובת המשיב 3 הרשעות קודמות בעבירות אלימות ואיומים כלפי בני משפחתו. בגין אלה ריצה המשיב מספר מאסרים באורך מצטבר של 24 חודשים.

בישיבת יום 8.1.17 דחתה כב' השופטת זמיר את בקשת המשיב להשתחרר ממעצרו עוד בטרם עיין הסניגור בחומר הראיות. בין היתר קבעה כי קיימת עילת מעצר שעניינה מסוכנות.

בישיבת יום 11.1.17 הסכים הסניגור לקיומן של ראיות לכאורה. בעניינו של המשיב הוגש תסקיר מיום 22.1.17. בין היתר צוין בו כי למשיב מערכת יחסים בעייתית עם אימו ואחותו, כי הוא צורך אלכוהול באופן אינטנסיבי וכי שולל הוא רצון להשתלב בקהילה טיפולית. נקבע כי דפוסי התנהגותו אימפולסיביים ואלימים וכי קיים סיכון להישנות התנהגות אלימה. משכך לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחררו.

בישיבת יום 30.1.17 הבהיר הסניגור כי בתיאום עם הסניגוריה הציבורית ושירות המבחן, קיימת היתכנות ונכונות לשליחת המשיב לקהילת "אילנות". בהתאם הוריתי על קבלת תסקיר משלים.

מן התסקיר השני, מיום 7.2.17, עלה כי המשיב התראיין בקהילה הטיפולית ונמצא מתאים למסגרתם, לטיפול ארוך טווח של כשנה ובהמשך בהוסטל שיקומי מטעם הקהילה. הובהר כי למשיב מוטיבציה לטיפול, וכי ביטא הכרה במצבו ההתמכרותי ותלותו באלכוהול. המשיב אף ביטא רצון להשתלב בפרויקט הגמילה מסמים "תלם" בבית המעצר. ניכר כי הוא מרוכז בעצמו ובקשייו, וכי אינו "עסוק" במתלוננות. שירות המבחן המליץ על השמת המשיב ב"אילנות", כמסגרת מפחיתת סיכון ובעלת יכולת ליתן מענה טיפולי. השירות המליץ על דחייה לשם ביצוע פעולות שונות מתחייבות כגון העברת בדיקות רפואיות ועוד.

בהתאם לאמור נדחה הדיון ליום 22.2.17, לקבלת תסקיר משלים. בתסקיר מיום 21.2.17 שב השירות על המלצתו ועם זאת הובהר כי טרם הוסדר כל הנדרש לשם קליטת המשיב בקהילה. לאחר שאלה לא הושלמו, שבו הדיונים ונדחו (במועדים 22.2.17, 1.3.17 ו- 7.3.17).

בתסקיר מיום 8.3.17 צוין כי כלל ההכנות הושלמו, וכי תואם עבור המשיב מועד קליטה לקהילת "אילנות", ליום 13.3.17. השירות המליץ על העברת המשיב לקהילה ע"י שב"ס, מ"דלת לדלת". הומלץ כי המשיב ישהה בה בתנאי המקום וכי יינתן צו פיקוח מעצרים בן שישה חודשים מיום קליטתו. עוד צוין כי המשיב נעדר חלופת גיבוי. בישיבת יום 9.3.17 שבה ב"כ המבקשת וחזרה על עמדת המדינה למתחילת ההליך, לפיה יש להורות על מעצר המשיב עד לתום ההליכים. התובעת ציינה כי אין מדובר בקהילה סגורה וכי המשיב יוכל לעזוב את המקום ולפגוע חלילה באימו ואחותו, בשים לב להעדרו של מפקח.

מנגד, הצביע הסניגור על כי האלימות שהופגנה בעבר ע"י המשיב הייתה רק כלפי המתלוננות וכי באה העת "לשבור את המעגל". הסניגור הבהיר כי במסגרת מאסרו האחרון השתתף המשיב בתוכנית טיפולית. עוד עלה כי המשיב לא יצר קשר עם המתלוננות, למעט בקשת סליחה מאימו ביום הכיפורים. הסניגור המשיך וטען כי התקיימו תנאי הלכת "סוויסה" וכי המשיב חפץ בטיפול על אף שהשהיה בקהילה תהא קשה יותר עבורו, בארכה ובמהותה, מן המאסר הצפוי לו, ככל שיורשע. בסיפא דבריו הדגיש הסניגור את הצורך לסייע למשיב, כמי המשתייך לעולי אתיופיה. לאחר ששמעתי בקשב רב את טיעוני הצדדים ובחנתי את הנדרש, לרבות תסקירי שירות המבחן, נחה דעתי כי מן הדין להורות על שחרור המשיב לקהילת "אילנות", בתנאים אותם אקבע להלן. מטרתו של ההליך שבפניי היא איון מסוכנות. את עונשו יקבל המשיב, ככל שיורשע, במסגרת ההליך העיקרי.

הלכת סוויסה היא המבארת את הנצרך לעניינו. לאור קביעותיה, כמו גם החלטות שניתנו לאחריה, ברי כי הכלל הוא, כי העיתוי הראוי לגמילה הוא בשלב גזירת הדין וריצוי העונש. לכלל זה חריג בהתקיים התנאים הבאים והם: (א) כאשר הנאשם החל בגמילה עוד לפני שביצע את העבירה שבגינה נעצר; (ב) כאשר פוטנציאל הצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה ו-(ג) כאשר יש בהליך הגמילה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם.

התנאי הראשון הוא החריג העיקרי, אך רשאי בית המשפט להורות על שחרור לחלופת גמילה, גם כאשר התנאי השני והשלישי מתקיימים במצטבר, מבלי שהתקיים התנאי הראשון.

עוד נלמד מעניין סוויסה, כי בבוא בית המשפט לבחון אם הנאשם נכנס תחת אחד החריגים לכלל, שומה עליו להביא בחשבון שיקולים נוספים, כגון סוג העבירות המיוחסות לנאשם, עברו הפלילי, השלב בו נמצא התיק העיקרי והזמן שנותר עד לסיומו, גזר הדין הצפוי לנאשם אם יורשע ועוד.

על בית המשפט בהליך כגון זה, לאזן בין השיקולים השונים. מלאכה זו היא "פרי הערכה ושקלול של סיכויים וסיכונים ועובדות שחלקן סמויות מן העין ואינן ידועות בזמן אמת". בית המשפט מצויד בפסיקה עניפה המתווה את דרכו, אך לצד המדיניות השיפוטית, על שופט המעצרים להפעיל "את האינטואיציה, את תחושת הבטן, חוש המומחיות, ניסיון החיים והניסיון השיפוטי, ואת התרשמותו הישירה מהנאשם ומהמפקחים המוצעים כ'דבר מה נוסף' אשר לעיתים מטה את הכף, אם למעצר ואם לחלופה". אין מדובר בנוסחה מתמטית, שכן "כל מקרה הוא 'תפירה ידנית' " (בש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל, מיום 8.8.2011).

באשר לתנאי הראשון מושא הלכת סוויסה, שעניינו בפנייה לגמילה עוד בטרם המעצר- תנאי זה מתקיים במשיב, באופן חלקי, אם כי מהותי לטעמי. המשיב לא החל בטיפול בקהילה סגורה, אך עבר טיפולי בכלא.

מן התסקיר הראשון עלה כי במסגרת מאסרו האחרון השתלב המשיב בכלא, בפרויקט טיפולי לאסירים מכורים, בעלי יתרת מאסר קצרה וזאת בין אוגוסט 2016 ועד לינואר 2017. המשיב השתלב בשיחות פרטניות שבועיות ובקבוצות טיפוליות, לצד עבודה במפעל פלסטיק יצרני ובהמשך במפעל הדורש מיומנויות טובות יותר. אנשי המקצוע התרשמו כי עבר הליך ראשוני הדרגתי, בו אימץ שגרת יום, ערכי עבודה, הגמיש דפוסים אלימים ונוקשים ונטה לשתף. בשל אורך מאסרו הקצר והעדר מוטיבציה להשתלב במסגרת אינטנסיבית יותר לאחר השחרור, לא ניתן היה לשקול שילובו בקהילה טיפולית. לקראת שחרורו אף נבנתה עבורו תוכנית ראשונית בסיוע גורמי רש"א ומחלקת הרווחה בראשל"צ, כשהיה אמור להשתלב בעבודה במפעל בקיסריה, לקיים קשר עם עו"ס בסוגיית האלכוהול ולהשתלב בקבוצת אלכוהוליסטים אנונימיים.

באשר לתנאי השני- פוטנציאל הצלחה גבוה של הליך הגמילה- הדעת נותנת כי בעניין סוויסה נקבע "רף" של סיכויי הצלחה גבוהים, על מנת שלא להשחית את זמנם של כל הנוגעים בדבר, לריק. כך, בהעדר סיכוי גבוה, מה לנו כי יושקעו משאבים בנאשם פלוני, תחת אלמוני, המתאים יותר לגמילה.

בנסיבות, שירות המבחן אינו קובע פוזיטיבית כי סיכויי הצלחתו של המשיב "גבוהים". הדעת נותנת כי לא בנקל יעריך איש מקצוע סיכויי הצלחה באופן מדויק, בשל הקושי שבדבר ואפשר ואף בשל הפן ה"מחייב" כביכול שיש בכך. סבורני עם זאת, כי גם בהעדר קביעה פוזיטיבית של שירות המבחן בדבר סיכויי הצלחה גבוה, ניתן להעריך בזהירות רבה כי סיכויי הצלחתו של המשיב במקרה דנן אכן גבוהים.

בתסקיר מיום 7.2.17 ציין שירות המבחן כי למשיב מוטיבציה להיקלט ב"אילות" וכי ביטא כאמור הכרה במצבו ההתמכרות, לרבות נכונות להשתלב בפרויקט "תלם". במהלך הדיון מיום 9.3.17 יצר הסניגור קשר עם קצין המבחן, באישורי, אשר ציין מצידו כי האמור בתסקיר משקף את עמדתו באשר לטיב סיכויי ההצלחה. בשל המועד הקרוב לקליטת המשיב בקהילה, מצאתי לקבל דברים אלה, מבלי לדרוש פעם נוספת תסקיר נוסף ובו הבהרה זו, על מנת שלא לעכב את ההליך, אשר עוכב רבות עד כה.

מכל מקום, ברי כי שירות המבחן ממליץ, בסופו של יום, ובאופן ברור, על שליחת המשיב לקהיליה ומכאן כי הערכתו החיובית כי הטיפול יצליח.

עולה כאמור כי המשיב טרם עבר ניסיון טיפולי בדמות קהילה סגורה. סבורני כי ראוי לאפשר לו הזדמנות זו (ראו והשוו: החלטת כב' השופט עמית, בה איפשר יציאה למוסד גמילה, בבש"פ 8932/14 חיים עזרה נ' מדינת ישראל, מיום 4.1.2015).

באשר לתנאי השלישי, בדבר יכולת הליך הגמילה ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן המשיב - סבורני כי תנאי זה מתקיים במלואו, ללא עוררין. שירות המבחן שב וציין בתסקיריו כי יש בקהילה כדי לתת מענה מפחית סיכון. אכן אין מדובר בקהילה סגורה ומגד אינו סבור כי המסוכנות הנשקפת מן המשיב מצויה ברף כה גבוה, שאינו מאפשר שליחתו לקהילה. יש לזכור כי המשיב מואשם בעבירה שבהבל-פה. מבלי להקל ראש בסיכון כלפי המתלוננות, עולה מן התסקירים כי לא נוצר קשר בינו לבין- וודאי לא כזה בעל פוטנציאל לאלימות וכי המשיב החל בכברת דרך שטיבה הכרה בפסול שבמעשיו.

אכן, טוב היה לו הייתה בנמצא "חלופת גיבוי" ואולם גם בהיעדרה, כאמור, נכונה הקהיליה לקלוט את המשיב, ושירות המבחן ממליץ בהתאם.

בענין עזרה הנ"ל, ציין כב' השופט עמית כי:

"מרכז גמילה אינו חלופה הרמטית, ומטופל יכול לעזוב את כתלי המרכז על דעת עצמו. עם זאת, וככל שייחלשו כוחותיו של העורר והוא ייפלט מהליך הגמילה, הרי שיהיה על כך דיווח מיידי של המרכז, ויש להניח כי העורר, המוכר היטב למשטרה, לא ירחיק לכת. מכל מקום, ברור לעורר כי לעזיבתו את המרכז מבלי לחזור ולהסגיר עצמו למשטרה תהיינה השלכות קשות על עניינו".

כוחן של אמירות אלה יפה גם בעניינו של המשיב.

העולה מן האמור, כי מתקיימים התנאים השני והשלישי, במצטבר ודי בכך כדי לאפשר למשיב לצלוח את המשוכה הנדרשת, גם בשים לב לצליחתו החלקית את התנאי הראשון.

אפשר ולמעלה מן הצורך, אציין כי בנסיבות מסוימות מצאו בתי המשפט "להגמיש" קמעא את תנאי הלכת סוויסה. כך למשל, בעמ"ת 11622-02-16 (מחוזי מרכז) מדינת ישראל נ' שמואל (מיום 5.2.16), נדחה ערר המדינה והנאשמת הועברה לטיפול בקהילה על אף קביעת שירות המבחן כי סיכויי ההצלחה אינם גבוהים. סבורני כי גם אינטרס הציבור יצא נשכר, כמו גם האינטרס של המשיב ובני משפחתו, אם יחדל המשיב מהתמכרותו. בכך יהא כדי להפחית את הסבירות - לפחות בעניינו של המשיב - כי יבקש חלילה לשוב ולפגוע בהן. יתרה מכך, ככל שתצלח דרכו בקהילה, ישוב המשיב לחברה כאזרח מועיל מן השורה. במבחן "עלות מול תועלת", תצא החברה אך נשכרת משליחת המשיב לטיפול, שהרי אם ייכשל בו- ייעצר המשיב, ככל הנראה, עד לתום ההליכים. אמנם, ככלל, על סוגיית הגמילה להידון כאמור בהליך העיקרי, אך בעניינו של המשיב, לאור קורותיו וקורות ההליך כמבואר מעלה, סבורני כי יש טעם "להכות בברזל בעודו חם" ולאפשר למשיב להמשיך לפסוע בדרך בה החל. לאור כל האמור, מצאתי כי מולאו למצער התנאים השני והשלישי להלכת סוויסה. קיימת הצדקה משפטית ומוסרית להושיט יד למשיב, ולהורות על שליחתו לגמילה, הן לטובתו והן לטובת הציבור. אשר על כן מצאתי לנכון להורות על שחרורו של המשיב לקהילת "אילנות", בהתקיים תנאים מצטברים אלה:

1. המשיב יועבר לקהילת "אילנות" (להלן: "הקהילה") ע"י שב"ס, מ"דלת לדלת", ביום 13.3.17, עד לשעה 11:00.
2. המשיב ישהה בקהילה בהתאם לתנאי המקום וחוקיו.
3. חל על המשיב איסור לצאת מן הקהילה, מכל סיבה שהיא, אלא באישור הצוות המטפל ובתיאום עם שירות המבחן, וזאת לשם צרכים נחוצים כגון טיפול רפואי, ביטוח לאומי או לכל מטרה שתימצא ראויה לדעת גורמי הטיפול בקהילה, על פי שיקול דעתם המקצועי.
4. ככל שהמשיב יבקש להפסיק את הטיפול או יושעה ממנו, תדווח על כך הקהילה למשטרה. המשטרה תגיע למקום על מנת לעצור את המשיב. בכל מקרה יובא המשיב בפני שופט תורן תוך 24 שעות מעת מעצרו.
5. עם הפסקת הטיפול, מכל סיבה שהיא, תדווח הקהילה מיידית גם לשירות המבחן. שירות המבחן יודיע לבית המשפט על אודות האמור, מיידית.
6. תחתם ערבות עצמית של המשיב בסך 10,000 ₪. בהינתן מצבו האישי-משפחתי של המשיב, והעדר קיומו של מפקח-מגבה, איני מורה על ערבות צד ג'.
7. ניתן בזה צו פיקוח מעצרים למשך 6 חודשים, החל מיום 13.3.17.
8. ניתן בזה צו עיכוב יציאה מן הארץ.

הואיל והחלטתי זו תשומע ע"י כב' השופטת בן אליעזר, יבהיר בפניה המשיב האם קיים ברשותו דרכון והאם הוא בתוקף, שאם כן, יופקד הדרכון עד למועד עליו תורה כב' השופטת בן אליעזר.

9. המזכירות תעביר החלטתי זו לשירות המבחן.

ניתנה היום, י"ד אדר תשע"ז, 12 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.